

Kunst als wapen tegen ongelijkheid

Podcast Patty Pontier in opdracht van Mirjam Zegers, ArtEZ Studium Generale
Met medewerking van Jacqueline Blom, Rachele Jeuring, Nikkie Kuis en Nova de Hoo
Producent: Dennis Gaens

Dennis Gaens: DG

Patty Pontier: PP

DG: Dit is aflevering 40 van Radio ArtEZ, een podcast van Studium Generale ArtEZ. Welkom. In deze en de volgende aflevering gaan we het hebben over feminisme, kunst en de kracht van verhalen. En vooral over hoe kunst een tegenmacht kan vormen in een wereld die steeds ongelijker lijkt te worden.

DG: De maker van de komende twee afleveringen is Patty Pontier. Ze was van 2006 tot 2024 docent Filosofie aan ArtEZ in Zwolle, gaf les aan bijna alle opleidingen en studeerde zelf aan de toneelacademie Maastricht en Filosofie aan de VU in Amsterdam. In een filminterview voor Studium Generale vertelde ze al eens over de aanleiding van haar onderzoek naar genderongelijkheid en sindsdien laat het onderwerp haar niet meer los.

DG: Patty, waarom vind je feminisme juist nu zo belangrijk?

PP: Goede vraag. Ik merkte op de academie dat veel mensen denken: "feminisme, dat zal wel, we zijn hier al heel feministisch..." Maar in de praktijk zie ik iets heel anders. Het blijft schokkend hoe vaak je als vrouw nog moet vechten om serieus genomen te worden. Daarom wil ik met deze podcast studenten bemoedigen en laten zien hoe krachtig kunst kan zijn als vorm van verzet.

DG: Was er een directe aanleiding voor je onderzoek?

PP: Ja, er was zeker een aanleiding en die blijft voor mij belangrijk, want het wordt nog steeds gebagatelliseerd. Tijdens een conferentie over de toekomst van kunstonderwijs kwam ik in een kookworkshop terecht. Er waren drie sprekers, drie mannen. De gespreksleider was een man en er was een workshopleider, weer een man. En twee vrouwen gingen met elkaar in gesprek óver een man. Kortom: vijf mannen aan het woord, twee vrouwen over een man op een bijeenkomst over de toekomst van de academie!

Ik ging wortels hakken, uit frustratie, heel hard hakken. Iemand vroeg nog of het wat zachter kon. Later dacht ik: ik was de feminist in mij aan het wakker hakken. Waarom ik er op het moment zelf niks over zei? Dat ligt altijd heel ingewikkeld. Ik wilde niet weer die 'boze vrouw' zijn. Als vrouw, zeker als oudere vrouw, word je zó snel weggezet als zuur, gefrustreerd of humorloos, dus ik dacht: laat maar, ik ga bijna met pensioen. Laat de nieuwe generatie dit maar oppakken.

Maar het liet me niet los. Want hoe kan het dat op een kunstacademie, waar we kritisch en vernieuwend willen zijn, mannen nog altijd het hoogste woord voeren? Zeker progressieve mannen denken vaak dat het wel goed zit. Ze zeggen dat vrouwen gelijkwaardig zijn en misschien menen ze dat ook wel, maar ik heb de grootste alfa-mannen horen beweren dat ze feminist zijn en hun gedrag vertelt iets anders.

Socioloog Christien Brinkgreve¹ noemt dat 'de karrensporen van het patriarchaat': diepliggende patronen van dominantie en onderschikking. Wie spreekt er en naar wie wordt er geluisterd? Die sporen zijn heel diep aanwezig, ook op onze academie. Die conferentie zette iets in gang. Ik begon opnieuw te lezen, te schrijven, na te denken. En zo ontstond deze podcast.

Deze waarschuwing van Simone de Beauvoir eind jaren veertig, is relevanter dan ooit:

*Vergeet nooit dat het slechts een politieke, economische of religieuze crisis vergt om de rechten van vrouwen opnieuw ter discussie te stellen. Deze rechten zijn nooit definitief verworven. Jullie zullen je hele leven waakzaam moeten blijven.*²

¹ Brinkgreve, C. *Beladen huis*, Atlas Contact, 2025

² De Beauvoir, S. *De tweede sekse*, Bijleveld, 2023, Nawoord.

Dat is voor mij de rode draad. Want ja, ik maak me zorgen. Er is iets aan het verschuiven. De sfeer wordt grimmiger, het wereldbeeld wordt mannelijker. Overal zijn zeventig-plus macho-leiders aan de macht, influencers die vertellen waar een vrouw thuishoort. De klok wordt teruggedraaid en dat is niet iets vaags of theoretisch, dat is dagelijkse ervaring.

Ik spreek ook uit eigen ervaring, ik was een beetje in slaap gesukkeld. Ik had het gevoel dat onze vrijheden wel stevig genoeg verankerd waren. Maar dat blijkt naïef. De wereld is aan het verharderen.

David van Reybrouck³ zegt het zo: De terugkeer van een rancuneuze, masculiene, autocratische cultuur. De narcistische bullebak als leider. Woede als waarde. Onbeschaamdheid als deugd.⁴

Maar laten we vooral niet bij de pakken neerzitten. Kunst kan een tegenstem zijn. Ze kan de wereld laten zien zoals die is én zoals die kan zijn. In deze aflevering hoor je oud-studenten van ArtEZ: jonge kunstenaars die zich uitspreken, die belangrijke verhalen brengen, die de kwetsbaarheid van vrouwen agenderen. Ook spreek ik met Jacqueline Blom, actrice en activiste, over hoe je met feiten en verhalen onrecht zichtbaar maakt.

Simone de Beauvoir

Ik wil even terug in de tijd, naar 1957, mijn geboortjaar. In dat jaar werd de wet afgeschaft⁵ die getrouwde vrouwen 'handelingsonbekwaam' maakte. Handelingsonbekwaam. Onbekwaam tot handelen. Tot die tijd mocht een vrouw, niet zelf geld van de bank opnemen om bijvoorbeeld een stofzuiger of wasmachine te kopen, zonder toestemming van haar man. Echt waar. Als kind was ik de enige in de klas met een werkende moeder. Er is gelukkig veel veranderd sinds die tijd, maar wetten en regels veranderen sneller dan overtuigingen. En precies daar moeten we blijven kijken: naar die diepe, vaak onzichtbare sporen van het patriarchaat.

Simone de Beauvoir schreef *De tweede sekse* al in 1949. Ze stelde: 'Je wordt niet als vrouw geboren, je wordt vrouw gemaakt.' Daarmee bedoelt ze: het is niet de biologie die je plek bepaalt, maar de samenleving, de cultuur.⁶

[Wijziging abortuswet | Tweede Kamer stemt voor afschaffen bedenktijd abortus | Corinne Ellemeet. Fragment Dolle Mina actievoerder:] Abortus uit het Wetboek van Strafrecht en de vrouw **beslist!**

De Beauvoir schreef al over abortus in de jaren vijftig, in een tijd dat het overal illegaal was. Ze toonde aan dat uit wanhoop toch veel vrouwen voor gevaarlijke oplossingen kozen en pleitte voor een veilige, legale oplossing. Fast forward naar nu: de Tweede Kamer wil een verplichte bedenktijd en registratie voor abortus invoeren. Vrouwen moeten gaan uitleggen waarom ze die keuze maken. Dat is niet een kleine aanpassing, dat is een vorm van controle, een stap terug.

[Podcast *Reformatisch Dagblad* 'Debat bedenktijd abortus roept emotionele reacties op' | RDactueel #29. Fragmenten Chris Stoffer (SGP) en Caroline van der Plas (BBB).]⁷

CS: Er wordt zo weinig over dat ongebooren leven, over dat kind gesproken.

³ Denker der Nederlanden: <https://www.davidvanreybrouck.be/>

⁴ Reybrouck, D. *Fascisme, veel mensen hebben er gewoon zin in*. Trouw, 14 maart 2025. 'Het fenomeen Trump komt niet uit de lucht vallen: het past in een trend die we de laatste jaren overal zien, de terugkeer van een rancuneuze, masculiene, autocratische, populistische en in simplismen grossierende politieke cultuur. De narcistische bullebak als leidersfiguur. Ressentiment als motor van persoonlijke ambitie en maatschappelijk project. Woede als waarde. Onbeschaamdheid als deugd. Stompzinnigheid als trots.'

⁵ <https://www.nationalgeographic.nl/geschiedenis-archeologie/a62730160/wet-handelingsonbekwaamheid-1956>

⁶ https://www.youtube.com/watch?v=Sur_ovB7hNg

⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=pbd1qdw4pKA>

CvdP: Kijk en dan zeg ik: met zo'n wettelijke termijn dan heb je in ieder geval de kans dat vrouwen toch nog even de tijd hebben om er even goed over na te denken. Ik ben eigenlijk een beetje bang dat die beslissing te snel wordt genomen.

Feministisch boegbeeld Hedy d'Ancona zei er onlangs over: 'Wat er nu gebeurt, is de ergste aanval op vrouwen die ik in mijn leven heb meegemaakt.'

Paula Rego

Een kunstenaar die dit thema letterlijk verbeeldde, is Paula Rego. Na een mislukt abortusreferendum in Portugal schilderde zij haar aangrijpende *Abortion Series*. Die beelden verschenen in kranten, raakten het publieke debat en hielpen de wet veranderen. Je hoort Paula Rego hier zelf over:⁸

It's one of the things I'm most proud of having done. It's terribly important that women have the right to choose, very important, and important in Portugal as it is everywhere else in the world, although now there is a campaign against it which has to be stopped. And of course there was another referendum, the government changed it in the meantime, and there was another referendum in Portugal recently, and I'm glad to say that some newspapers used my pictures even, which was wonderful, as, you know, propaganda. And this time the law was passed.

...

Verhalen vormen ons wereldbeeld. Door andere verhalen te vertellen, te schrijven, te spelen, te zingen, zetten we verandering in gang. En daar gaat deze podcast over: over kunst die niet alleen mooi is, maar ook moedig. Niet alleen esthetisch, maar ook activistisch. Want juist als het moeilijk is, hebben we kunstenaars nodig die laten zien dat het ook anders kan.

Jacqueline Blom

PP: Tegenover mij zit m'n vriendin Jacqueline Blom.

JB: Hallo.

PP: Jacqueline is actrice, podcastmaker⁹, feministisch activiste en oprichter van het platform Point of View¹⁰. Wij kennen elkaar van de toneelschool in Maastricht. Onze vriendschap bestaat inmiddels al meer dan veertig jaar.

JB: Ja hè?

PP: We hebben samengewoond, lief en leed gedeeld. Jacqueline is nog altijd een van de beste actrices die ons land rijk is. En ik denk dat er niet veel voorstellingen zijn, of films, of series, die ik niet heb gezien.

Na de toneelschool heb ik een aantal jaren gespeeld en geregisseerd, maar toen ik kinderen kreeg, ben ik filosofie gaan studeren. En vlak voor mijn vijftigste begon ik een nieuwe carrière als filosofiedocent.

JB: Ja, en ik weet dat ik echt heel verbaasd was dat jij opeens met filosofie op de proppen kwam, omdat het mij totaal ontgaan was dat je daarmee bezig was en waar je dat vandaan had. Maar het heeft voor mij echt enorme deuren geopend door wat jij daar allemaal over verteld hebt in de loop der jaren.

PP: Nou, wat leuk om te horen.

...

PP: Wat is Point of View? En waarom heb je dat opgericht?

JB: Ik heb het met anderen opgericht omdat ik zie dat het nodig is dat er een plek is waar je alle informatie kan vinden die gaat over de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen in de kunstwereld. Daar gaat het mij dan om.

PP: In de hele kunstwereld?

JB: Ja, dus ook film, theater, beeldende kunst, literatuur. Dus dat het allemaal gaat beklijven. Dat je dat allemaal kan gaan opzoeken. Nu is er online een website te zien met een kleine database en er zijn sociale

⁸ Paula Rego, *Abortion as a subject matter in my pictures*, Web of Stories

<https://www.youtube.com/watch?v=igrv3gpT6qU&t=9s>

⁹ Podcast: *De Bitch en de Hoer*, Jacqueline Blom en Corien van der Zwaag

<https://open.spotify.com/show/6vODpxQYJrwOIUvoPnIvLE>

¹⁰ Website: <https://pointofview.nu/> <https://www.instagram.com/pointofview.nu/>

media waar we de hele tijd onder de aandacht brengen wat er allemaal ontdekt wordt. En dan weet ik wel een kunstenaar die heel lang vergeten is geweest, maar dat doe ik dan met hele grote aanhalingstekens.

PP: Wat bedoel je daarmee?

JB: De geschiedenis leert dat er heel veel waanzinnig goede vrouwelijke kunstenaars zijn geweest in de geschiedenis, maar die zijn vergeten. Wat er gebeurt: in hun tijd zijn ze vaak heel bekend, beroemd, worden ze zeer gewaardeerd, en dan schrijft de kunstgeschiedenis ze er eigenlijk weer uit. En dat gebeurt de hele tijd weer. Daar zijn zo gigantisch veel voorbeelden van, dat je niet weet waar je moet beginnen.

PP: Kun je er eentje noemen?

JB: Je hebt bijvoorbeeld Alice Guy-Blaché, dat is de eerste vrouw die filmregisseur was, maar het is de eerste filmmaker die een narratieve film heeft gemaakt, dus een verhalende film. Zij is dus een heel groot uitvinder geweest. Zij is tijdens haar leven al vergeten. Ze heeft zelf achter haar films aan moeten gaan, dat die bewaard bleven. Dat is een voorbeeld van een geniaal iemand die we helemaal niet meer kennen. Je kan over haar een hele leuke documentaire zien op YouTube gewoon: *The Untold Story. Be Natural*¹¹ en dan zie je haar geschiedenis. Ze heeft ook studio's gehad in Amerika. Je had in Amerika bijvoorbeeld de Hollywood studio's maar je had ook op andere plekken toen nog filmindustrie. Zij was samen met haar toenmalige man één van de eigenaren van een grote studio. Dus het is ook een tijd lang een machtig iemand geweest. Maar pas als je wordt benoemd door anderen, blijft je betekenis bestaan. Met benoemen bedoel ik ook het opschrijven...

PP: het herhalen

JB: Ja, of het benoemen van: die en die is geniaal of die en die is goed. Dat gebeurt bij vrouwen veel minder.

PP: Vrouwen worden sowieso niet gauw geniaal genoemd.

JB: Nee, ook niet door elkaar. Houd die in gedachten. Benoem elkaar wel als geniaal, als briljant, noem maar op. Ook al vind je het niet, denk je van: vind ik het nou wel echt? Mannen doen het continu bij elkaar en het werkt, want wij gaan het geloven.

PP: Wij denken, ja inderdaad, die is ook heel geniaal.

JB: Maar wat ik dacht, ik wist inmiddels zoveel, ik dacht: er moet een plek zijn waar je dat kan vinden, wat er allemaal is en dat gaat van onderzoeken die er worden gedaan over ongelijkheid, bijvoorbeeld in film of televisie dus, dat vrouwenrollen minder interessant zijn en kleiner zijn. En naarmate actrices ouder worden, wordt hun aandeel in films en theater steeds kleiner, dus je ziet uiteindelijk... Dat is misschien vervelend voor die actrices, maar wat er schadelijk aan is, is dat je bijna geen oudere vrouwen ziet op de televisie, in films. En als je ze ziet, zie je ze als heks of gek of als een alcoholverslaafde. Maar je ziet ze niet als gewone, leuke, interessante vrouwen die nog iets te melden hebben. Die zie je bijna niet en dat is schadelijk, omdat je laat zien, als cultuur eigenlijk, dat die afdeling van vrouwen niet meer interessant is.

PP: Er niet toe doen.

JB: En dat is ook te zien in actualiteiten rubrieken, het gaat heel ver.

PP: Ja, bij talkshows zitten ook altijd jonge vrouwen.

JB: Jonge vrouwen, ja. Dan denk je echt van hé, er zit een oude vrouw. Dan ben je heel verbaasd.

PP: En jullie hebben al die cijfers verzameld en die staan online?

JB: Ja, dus je kan onderzoeken. Op alle rubrieken kan je kijken wat er allemaal gepubliceerd is maar het is nog helemaal niet volledig, omdat we daar eigenlijk gewoon echt veel geld voor zouden moeten hebben.

Eigenlijk zouden we een veel grotere website willen maken, waar ook veel meer uitgelegd wordt hoe je kan gaan zoeken. Maar dat is...

PP: Het is een project in wording.

JB: Ja, want het is gewoon een baan om subsidie aan te vragen. Dat gaat wel komen, maar dat is een lange adem.

PP: Interessant. En heb je nog een voorbeeld van zo'n vergeten vrouw?

JB: Ja, je hebt bijvoorbeeld... Toen de Schouwburg in Amsterdam werd geopend, zegt men altijd dat Vondel gespeeld werd, *Gijsbrecht van Amstel*. Maar die Schouwburg is een paar keer afgebrand, dus die is ook een paar keer herbouwd en bij een van de andere grote openingen was er een vrouwelijke schrijver, een schrijfster, en die heet Lucretia van Merwen en die was ook wederom in haar tijd heel beroemd, zo beroemd dat zij het grote openingstuk mocht schrijven.

PP: Nooit van gehoord

¹¹ Alice Guy Blaché *The Untold Story. Be Natural*: <https://www.youtube.com/watch?v=5ok5xW-Xrn0&t=435s>

JB: Nooit van gehoord, er is geen schilderij, geen buste, niets niets niets over te vinden. Wat ook blijkt nu, door naarstig speurwerk: heel vaak heb je een hele grote, beroemde mannelijke kunstenaar waar, als je goed kijkt: hé daar stond een vrouw naast en die maakte minstens net zo goed werk.

PP: Ja, dat is natuurlijk een heel bekend fenomeen.

JB: Daar bewonder ik wel heel veel van die vrouwelijke kunstenaars in, dat ze ondanks dat ze geen erkenning kregen in hun tijd, toch door zijn gegaan. Nu ontdekken we ze weer.

PP: Gelukkig.

JB: Maar, zeg ik dan wel met uitroepeteken, wat de geschiedenis leert is: ook al wordt iemand herontdekt, ook dan kan je weer vergeten worden. En dat het eigenlijk deel van het patriarchaat is om dat elke keer weer weg te werken, die kennis over vrouwen.

PP: Oké, het patriarchaat, misschien handig om even uit te leggen?

JB: Nou, ik heb het nog eens opgezocht. Er zijn heel veel definities. *Het patriarchaat is een sociaal systeem waarin de belangrijkste machtsposities worden bekleed door mannen op het gebied van politiek leiderschap, moreel gezag en eigendomsrechten*, dat is er eentje. Of je kan zeggen: *een systeem van sociale structuren en praktijken waarin mannen vrouwen domineren, onderdrukken en uitbuiten*. Die vind ik weer heel kras omdat het patriarchaat ook in onszelf zit.

PP: De Beauvoir beschrijft dat ook in *De tweede sekse*, dat het patriarchaat ook in onszelf zit en ze legt uit dat onderdrukking niet alleen van buiten komt, maar dat vrouwen die ook internaliseren. Vrouwen leren al jong om mee te bewegen met de verwachtingen van de samenleving en houden zo, vaak onbewust, het systeem in stand. Voor mij was dit misschien wel een van de grootste inzichten uit het boek: dat bevrijding niet alleen gaat over regels of over mannen die dingen opleggen, maar ook over wat vrouwen zelf zijn gaan geloven. De Beauvoir zegt (vrij vertaald): veel vrouwen kiezen er niet voor om zich te bevrijden, omdat vrijheid ook betekent dat je zelf verantwoordelijkheid moet nemen. Ze zegt dit niet om vrouwen de schuld te geven, maar juist om te laten zien hoe hardnekkig en diep het patriarchaat in ons allemaal zit en dat echte vrijheid dus ook van binnenuit moet komen.

Mary Ann Sieghart

PP: In het boek *The Authority Gap* van Mary Ann Sieghart¹² beschrijft ze hoe vrouwen structureel onderschat worden. Sieghart laat zien dat vrouwen, ook als ze even deskundig of ervaren zijn als mannen, minder serieus worden genomen, vaker worden onderbroken, minder worden geloofd en moeilijker toegang krijgen tot invloedrijke posities. Dat noemt ze de 'authority gap', de gezagskloof. Ze laat zien hoe subtiel (en soms onbewust) deze ongelijkheid werkt. Je hoort een fragment uit een TED talk¹³ waarin Sieghart met een anekdote de gezagskloof aantoont.

Sieghart: *At a conference a few years ago, a man asked me what I did, and I led a portfolio life, so I just rattled off a list, and I said, well, I write a political column for the Independent newspaper, I make radio programmes for the BBC, I chair a think tank, I sit on a couple of commercial boards, I'm on the council of Tate Modern, and I am on the content board of Ofcom, our broadcasting regulator. To which he replied: "Wow, you're a busy little girl." I was about 50, older than our prime minister.*

Now, this is a classic example of what I call the Authority Gap, the way we still take women less seriously than men. We're still more reluctant to accord authority to women. We still assume a man knows what he's talking about, until he proves otherwise, while for a woman, it's all too often the other way around. Research shows that men have six times more influence in group discussions than women. Women are twice as likely as men to say they have to provide evidence of their competence, or that people are surprised at their abilities. And women of colour are much more likely than white women to say this. If you're working class or disabled, the gap gets bigger still. Basically, the further we are from the white, male, middle-class default, the wider the Authority Gap is.

¹² Sieghart, M., *The Authority Gap*, Black Swan, 2022

¹³ https://www.ted.com/talks/mary_ann_sieghart_why_are_women_still_taken_less_seriously_than_men

PP: Sieghart laat met data en feiten en heel veel voorbeelden van vrouwelijke premiers en ministers en vrouwen op hoge posten zien, hoe vrouwen nog altijd minder serieus genomen worden en met hoeveel *dedain* er vaak nog naar vrouwen wordt geluisterd. Ongelijkheid heeft grote gevolgen.

Rachelle Jeuring

Hoe diepgewortelde ongelijkheid ook een hele gevaarlijke kant heeft, laat Rachelle Jeuring zien met haar werk.¹⁴ Rachelle studeerde in 2024 af aan de opleiding Graphic Design in Zwolle en zij koos femicide als onderwerp voor haar afstudeerwerk. 'Femicide' is de internationale term voor dodelijk, gender-gerelateerd geweld tegen vrouwen. Met haar werk wil ze het gesprek over dit onderwerp aanwakken en mensen bewust maken van de noodzaak om femicide serieus te nemen. Ik sprak Rachelle over haar werk, dat momenteel wordt geëxposeerd in de bibliotheek van Zwolle.

RJ: We staan hier bij mijn afstudeerwerk, *Femicide, de meest voorspelbare moord*, en dat is een plaats delict die we hier zien, die ik heb ontworpen om wat meer bewustzijn te creëren over femicide in Nederland. Dus deze *crime scene* vertelt ook het verhaal over femicide. Dat doe ik door middel van cijfers, statistieken, maar ook verhalen van overlevenden, van pogingen tot femicide, maar ook nabestaanden, waarbij het dus daadwerkelijk is gelukt, door de dader.

Het was voor mij heel erg belangrijk dat, ook als mensen het niet lezen, dat ze wel begrijpen dat het echt om vrouwelijke slachtoffers gaat. Daarbij heb ik dus toch de genderrollen en de gender-kleur die wordt toegewezen aan vrouwen, gebruikt om dat duidelijk te maken in het beeld. Als je een zwarte lijkzak daar neerlegt, dan communiceert het dat iemand dood is. Maar wanneer het een roze lijkzak is, heeft het ineens een hele andere lading. Dus daarom heb ik voor die roze kleur gekozen.

In 2023 hoorde ik voor het eerst over femicide door een *Druktemaker*-column op de radio van Lisa Loeb. Ik heb best wel interesse in criminologie, maar ook in feminisme. Toen ik dat hoorde, dacht ik in eerste instantie: hoe kan het dat ik met die twee interesses niet wist dat dit een ding was? Ik kende die term niet, ik wist niet dat het in Nederland gaande was, dus dat heeft me heel erg getriggerd.

Bijvoorbeeld dat eens in de acht dagen in Nederland een vrouw vermoord wordt. In de meeste gevallen is dat door een partner of ex-partner of een kennis of familielid. Dat choqueerde me wel heel erg, dat het in Nederland zo veel gaande is. Ik denk dat we er dit jaar wel overheen zitten, dat het meer dan wekelijks gebeurt.

Dat was in 2023. In 2024 zou ik mijn scriptie moeten schrijven en dus afstuderen. Toen had ik al zoiets van: ahé, dit is een mooi onderwerp om het over te hebben en er dieper onderzoek naar te doen en het visueel te maken.

Kijk, laat ik voorop stellen dat femicide zo'n groot en zo'n complex probleem is, waar zoveel kleine dingen allemaal bijdragen aan dit fenomeen, dit probleem, dat je impact heel beperkt is. Want als de rest niet mee verandert, dan kan het voelen van, oh ja, wat draag ik eigenlijk bij? Maar ik denk dat als ontwerper en ook als kunstenaar: je bent een communicator. Dus je verbeeldt iets, je vertelt een verhaal. Je maakt informatie behapbaar voor mensen. Ik denk dat je daarin, als je kijkt naar bewustwording, dat je zeker wel iets kan bijdragen.

DG: Dit was aflevering 40 van Radio ArtEZ en het eerste deel van *Kunst als wapen tegen ongelijkheid*, een tweeluik over feminisme, kunst en de kracht van verhalen gemaakt door Patty Pontier in opdracht van Mirjam Zegers van ArtEZ Studium Generale. Met medewerking van Jacqueline Blom, Rachelle Jeuring, Nicky Kuis en Nova de Hoo. Bedankt voor het luisteren.

¹⁴ <https://rachellejeuring.com/afstudeerwerk-femicide-2024>